

Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2025-2032

Kunnanhallitus 11.12.2023 § 300
809/00.04.00/2023

Valmistelija liikenneinsinööri Valtteri Partanen

Lausuntopyynnön diaarinumero: VÄYLÄ/6978/04.00/2023

Lempäälän kunnalta on pyydetty lausuntoa 22.12.2023 mennessä luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025-2032. Vuosittain julkaistava ensimmäinen investointiohjelma 2022-2029 valmistui joulukuussa 2021.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, jonka kautta erilaiset vaikutukset ja tieto tulee näkyväksi. Väylävirasto pyytää Lempäälän kuntaa tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta erityisesti seuraavien kysymysten kautta:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Väyläverkon investointiohjelma asettaa kokonaisuudessaan laajat tavoitteet valtion väyläverkon kehittämiselle. Kehitettävien ja parannettavien väylähankkeiden vaikutuksia on arvioitu mm. lainsäädäntöön perustuvan ympäristövaikutusten arvioinnin sekä muun ohjaavan aineiston kautta. Hankkeiden vaikutusten arvioinnissa on myös käytetty hankekorien vertailuun pohjautuvien PRIO-laskentojen tuloksia.

Lempäälän kunta näkee, että kokonaisuudessaan väyläverkon investointiohjelma tukee Liikenne 12 -ohjelmassa esitettyjä tavoitteita parantamalla valtakunnallista saavutettavuutta sekä kannustaa ihmisiä kestävien liikkumismuotojen valintaan.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelma ei kaikilta osin vastaa Tampereen seudun voimakasta kasvua. Alueen kasvavat liikennemäärät ja sen seurauksena tarvittavat toimenpiteet voivat tulevaisuudessa osoittautua arvioitua suuremmiksi.

Investointiohjelmassa esitetyt valtakunnalliset hankkeet eivät tasapuolisesti jakaudu väkiluvun tai liikennesuoritteiden mukaisesti. Esimerkiksi Tampereen kaupunkiseudulla päärataa sekä valtatie 3:a koskevat laajemmat parannukset ovat jääneet investointiohjelmasta pois, vaikka niiden rooli valtakunnallisen liikenteen kannalta on erittäin suuri.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Ei vastausta.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Investointiohjelman lausuntopyynnölle kunnissa tulisi jatkossa varata huomattavasti enemmän aikaa. Kaksi kuukautta mahdollistaisi paremmin käsittelyprosessin läpiviemisen kunnissa.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?

VT 3 väylähankkeet:

Väyläverkon investointiohjelmasta on jätetty pois Tampereen kaupunkiseudun kasvavan maankäytön sekä kasvavien liikennemäärien kannalta tärkeät hankkeet:

- Vt 3 Lempäälä-Pirkkala-Tampere ja Tampereen kakkoskehän suunnittelun jatkaminen.
- Vt 3 Lempäälä-Pirkkala (Puskiaisten oikaisu) sekä II-kehä Sääksjärvi-Lentoasema (120 M€)

Hankkeiden on katsottu parantavan nykyisten ja uusien yritysten toimintaedellytyksiä Lempäälässä sekä parantavan yleistä työmarkkinatoimintaa Lempäälän, Tampereen ja Pirkkalan välisellä akselilla. Valtatie 3:n väylähankkeet lyhentävät toimivuustarkastelujen perusteella matka-aikoja ja säästävät ajokilometrejä. Hankkeet mahdollistavat Sääksjärven osayleiskaavan työpaikka-alueiden toteutumisen ja toimitilarakentamisen lisääntymisen.

Sääksjärven asema/seisake:

Lempäälän kunta näkee tällä hetkellä päätäntäkierroksella olevan Tampereen henkilöratapihan kehittämishankkeen positiivisena muutoksena kaupunkiseudun junaliikenteen sujuvuuteen. Pelkkä ratapihan parantaminen ei kuitenkaan mahdollista lähijunaliikenteen lisäämistä rataverkon kapasiteettipuutteiden takia. Tampere-Toijala välille lisäraide nähdään tärkeänä. Lisäksi Sääksjärven jälkeen toteutettavien uusien lähijunaseisakkeiden toteuttaminen vaatii lisäraiteita. Sääksjärven seisakkeen toteuttaminen lähitulevaisuudessa on Lempäälän kunnalle tärkeää. Tampereen kaupunkiseudun tavoitteiden mukaisesti Sääksjärven seisakkeen suunnittelu pitäisi aloittaa välittömästi ja toteutuksen tulisi olla vuoteen 2027 mennessä seuraavan MAL-rahoituksen puitteissa. Toisen uuden seisakkeen suunnittelu tulee Tampereen seudun suunnitelmien mukaan aloittaa 2020-luvulla ja toteutus tulisi olla 2030-luvun taitteessa.

Pääradan parantamisessa/perusparannuksessa tulisi huomioida suurnopeusjunien kulun mahdollistaminen pääpiirteittäin nykyisessä ratalinjassa. Uusien lähijunaseisakkeiden ja etenkin Sääksjärven seisakkeen suunnittelu ja toteutus täytyisi nostaa toimenpidelistalle, jotta seisakkeen toteutus lähivuosina voisi olla mahdollinen. Sääksjärven seisakkeen toteutus on todettu nykyisessä ratainfrastruktuurin olevan mahdollinen. Pääradan perusparannuksen tulisi tähdätä nopeustason nostoon ja kapasiteetin lisäämiseen. Pääradan lisäraiteet mahdollistaisivat uusien seisakkeiden toteuttamisen laajemmin sekä edistäisi kestävien kulkutapojen valintaa.

Päärata on liian häiriöherkkä ja kapasiteetiltaan riittämätön.

Tampereen seudun ja valtakunnallisen junaliikenteen turvaamiseksi lisäraidehankkeet tulisi käynnistää mahdollisimman pian. Investointiohjelma ei mahdollista junaliikenteen riittävää kehitystä, koska investointiohjelmaan kirjattu pääradan parannushanke mahdollistaa vain nykyisen liikenteen säilymisen.

St 190 liikennejärjestelyt välillä Katepalintie-Hulaudentie:

Lempäälän kuntakeskuksen kautta kulkee seututie 190 (Turuntie). St190 jalankulun ja pyöräilyn yhteyksissä Lempäälän keskustan tuntumassa on runsaasti parantamisen varaa. Nykyisellään väylällä tai sen läheisyydessä ei kulje erillistä jalankulun ja/tai pyöräilyn yhteyttä vaan jalankulku ja pyöräily tapahtuu seututien piennaraluella. Koko yhteysväli Katepalintieltä Hulaudentielle on suosittu jalankulun ja pyöräilyn reitti vaikkakin olosuhteet jalankululle ja pyöräilylle ovat huonot. Yhteyksiä parantamalla kestävät kulkumuodot tulisivat aidoksi vaihtoehdoksi henkilöautoilulle nykyistä huomattavasti suuremmalle osalle alueella liikkujista.

Vesilahdelta Lempäälään toteutettava jalankulun ja pyöräilyn yhteys tulisi yhdistymään myös tämän yhteysvälin jalankulun ja pyöräilyn väylään. Katepalintie-Hulauksentie välille toteutettava jalankulun ja pyöräilyn väylä loisi kunnan alueelle pyöräilyn kannalta houkuttelevan, sujuvan ja etenkin turvallisen yhteyden. Esiselvitys St190 liikennejärjestelyistä on valmistunut yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa keväällä 2023.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Voimakkaasti kasvavan Tampereen kaupunkiseudun saavutettavuus ja alueen nykyisten liikenneväylien kehittämistarpeet eivät nouse tarpeeksi paljon esiin väyläverkon investointiohjelmassa.

Vesilahden ja Lempäälän yhdistävän jalankulun ja pyöräilyn seudullisen pääväylän kehittämisen sisällyttäminen väyläverkon investointiohjelmaan nähdään Lempäälän kunnassa positiivisena asiana. Yhteys on ollut pitkään toivottu ja sen toteutus parantaa molempien kuntien arkiliikkumismahdollisuuksia sekä kuntien välistä pyörämatkailuliikennettä huomattavasti.

Lempäälän kunta haluaa lisäksi kiinnittää valtion huomiota MAL-sopimusmenettelyyn (maankäytön, asumisen ja liikenteen). Olemme huolissamme MAL-sopimusmallin etenemisestä ja valtion rahoituksesta. Sopimukset vahvistavat kaupunkiseutujen ja valtion välistä yhteistyötä ja MAL-hankkeiden avulla pystytään vastaamaan kasvavien kaupunkiseutujen liikenneinvestointitarpeeseen, minkä vuoksi valtion rahoitus sopimusmallille on välttämätöntä.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun toimielinten tehtävät ja toimivallanjako 1 §:n kunnanhallituksen tehtävä ja toimivalta mukaan kunnanhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kunnan toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Lisätietoja: yhdyskuntajohtaja Tiia Levonmaa, p. 050 383 9608 ja liikenneinsinööri Valtteri Partanen, p. 044 481 1804

Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon Väylävirastolle.
Käsittely	<p>Keskustelun aikana Anita Huhtala ehdotti, että lausunnosta poistetaan kokonaan kohdan 5 ”VT 3 väylähankkeet” -osio.</p> <p>Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tullut yksi muutosehdotus, jota ei ole kannatettu. Puheenjohtaja totesi, että muutosehdotus raukeaa kannattamattomana ja kunnanhallituksen päätökseksi tulee pohjaehdotus.</p>
Päätös	<p>Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että valtuuston puheenjohtaja Jocka Träskbäck oli poissa kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.06-17.52.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.25-17.40. Tauon päätyttyä puheenjohtaja totesi kokouksen läsnäolijat kuten etusivulta ilmenee ja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että yhdyskuntajohtaja Tiia Levonmaa poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 18.01.</p>
Otteet	Väylävirasto
Tiedoksi	Yhdyskuntajohtaja, liikenneinsinööri